

אָמְרוּ, אָסוּפִי הוּא, וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ מִן הַשּׁוּק. מִשּׁוּם כִּךְ הִבִּיאוּ אֶת בְּנֵיהֶם עִמָּם, וְנִטְלָה אוֹתָם שָׂרָה וְהִינִיקָה אוֹתָם לְפָנֶיהָ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם) מִי מִלָּל לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה. בָּנִים וְדָאֵי. וְהִמְקַטְרֵג הֵהוּא עַל הַפְּתַח. אָמְרָה שָׂרָה, צַחֵק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד עָלָה הִמְקַטְרֵג הֵהוּא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִתָּהּ אָמַרְתָּ אַבְרָהָם אוֹהֵבִי, עָשָׂה סְעוּדָה וְלֹא נָתַן לָךְ דָּבָר וְלֹא לְעַנְיִים, וְלֹא הִקְרִיב לְפָנֶיךָ אֶפְלוֹ יוֹנָה אַחַת. וְעוֹד, אָמְרָה שָׂרָה שְׁצַחֵקְתָּ בִּהּ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי בְּעוֹלָם כָּאֲבָרָהּ? וְלֹא זֶה מִשָּׁם עַד שֶׁבִלְבָּל כָּל אוֹתָהּ שִׁמְחָה, וְצוּהָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִקְרִיב אֶת יִצְחָק קָרְבָּן, וְנִגְזַר עַל שָׂרָה שְׁתַּמּוֹת עַל צַעַר בְּנָהּ. כָּל אוֹתוֹ הִצְעַר גָּרַם שְׁלֹא נָתַן דָּבָר לְעַנְיִים. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מֵהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה' - בֹּא תִרְאֶה כִּמְהָ הוּא הִפְתָּ הַחֲזוֹק שֶׁל הַתּוֹרָה וְכִמְהָ הוּא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, לֹא פוֹחַד מֵעֲלִיוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, וְלֹא פוֹחַד מִחֲלָאִים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אָחִזוּ בְּעֵץ הַחַיִּים וְלוֹמַד מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם.

שְׁחַרְי הַתּוֹרָה מִלְּמַדְת אָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֲמַת, תִּלְמַד אוֹתוֹ עֲצָה אִיף יֵשׁוּב לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ לְבַטֵּל אֶת אוֹתָהּ הַגְּזֵרָה. שְׁאֶפְלוֹ אִם נִגְזַר עָלָיו שְׁלֹא תִבְטֵל הַגְּזֵרָה הַזֶּה - מִיָּד מִתְבַּטְּלִת וּמִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִשּׁוּם כִּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמִים וְלַיְלֹת וְלֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (יהושע א) וְהִגִּיתָ

אִיהִי אוֹלֵידָת אֶלָּא אָמְרוּ אָסוּפִי הוּא וּמִן שׁוּקָא אִיִּתִּיאוּ לִיהּ. בְּגִין כִּךְ אִתְיִין בְּנֵיהִיּוּ בְּהִדְיִיהוּ וְנִטְלַת לוֹן שָׂרָה וְאוֹנִיקַת לוֹן קְמִיִּיהוּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כא) מִי מִלָּל (דף יא ע"א) לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה, בָּנִים וְדָאֵי. וְהֵהוּא מְקַטְרֵגָא עַל פְּתַחֵא. אָמְרָה צַחֵק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד סָלִיק הֵהוּא מְקַטְרֵגָא קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיהּ רַבּוֹן עֲלֵמָא אִתָּהּ אָמַרְתָּ אַבְרָהָם אוֹהֵבִי, עֲבַד סְעוּדָתָא וְלֹא יָהֵב לָךְ מִיָּדִי, וְלֹא לְמַסְפְּנֵי, וְלֹא קָרִיב קְדָמָךְ אֶפְלוֹ יוֹנָה חַד. וְתוֹ אָמַרְתָּ שָׂרָה דְחִיִּיכַת בִּהּ. אָמַר לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאן בְּעֵלְמָא כָּאֲבָרָהּ. וְלֹא זֶה מִתְמָן, עַד דְּבִלְבָּל כָּל הֵהוּא חֲדוּהּ, וּפְקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַקְרַב לְיִצְחָק קָרְבָּנָא, וְאִתְגַּזַּר עַל שָׂרָה דְתַמּוֹת עַל צַעֲרָא דְבָרָהּ. כָּל הֵהוּא צַעֲרָא גָרִים, דְּלֹא יָהֵב מִיָּדִי לְמַסְפְּנֵי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר מָאֵי דְכַתִּיב, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יי'. תָּא חֲזִי, כִּמְהָ הוּא חִילָא תְקִיפָא דְאוֹרִיִּיתָא, וְכִמְהָ הוּא עֲלָאָה עַל כָּלֵא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִיִּיתָא לֹא דְחִיל מֵעִילָאֵי וּמִתְתַּאֲרֵי. וְלֹא דְחִיל מִמְרַעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אָחִיד בְּאֵילָנָא דְחַיִּי וְיִלִּיף מִיָּנִיָּה בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אוֹרִיִּיתָא תּוֹלִיף לְבַר נֶשׁ לְמִיזֵל בְּאַרְחָ קְשׁוּט. תּוֹלִיף לִיהּ עֵיטָא הִיף יָתוּב קְמִי מְאָרִיָּה לְבַטֵּלָא הֵהוּא גְזֵרָה. דְּאֶפְלוֹ אִתְגַּזַּר עָלֶיהָ דְּלֹא יִתְבַּטֵּל הָאֵי גְזֵרָה, מִיָּד אִתְבַּטֵּל וְאִסְתַּלַּק מִיָּנִיָּה וְלֹא שְׂרִיא עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ בְּהָאֵי עֵלְמָא. וּבְגִין כִּךְ בְּעֵי לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאִשְׁתַּדֵּלָא בְּאוֹרִיִּיתָא יִמְמָא וְלִילִי וְלֹא יִתְעַדִּי

א) והגית בו יומם ולילה. ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

תא חזי, עיטא לבר נש, פד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה ומיד אשתזיב מפל מרעין בישין ומפל רוחין בישין ולא שלטין עליה. ובצפרא קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמייעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר פן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאנון אבהן קדישין דכתיב, (תהלים ה) ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך.

הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש לעאלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאנון תקינו צלותא לקמי קדשא בריך הוא. הדיא הוא דכתיב ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, דא אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך, דא יצחק. ביראתך, דא יעקב. ובעי לאכללא לון ברישא, ובתר פן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה. כדין כתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי פינחס הוה שכיח קמי דרבי רחומאי בכיף ימא דגנוסר. ובר נש רב וקשישא דיומין הוה ועינוי אסתלקו מלמחמי. אמר לרבי פינחס ודאי שמענא דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא, ואסתפלית בנהורא דההיא מרגלית נפקא כנהירו דשמשא מנרתקה ונהרא כל עלמא. וההוא נהורא

בו יומם ולילה. ואם סר מן התורה או נפרד ממנה, כאלו נפרד מעץ החיים.

בא ראה עצה לאדם - כשהוא עולה בלילה על מטתו, צריך לקבל עליו את המלכות שלמעלה בלב שלם ולהקדים למסור לפניו את פקדון נפשו, ומיד נצול מפל המחלות הרעות ומפל הרוחות הרעות ולא שולטים עליו. ובבקר, כשקם ממטתו, צריך לברך לרבנו, ולהפגס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה ובה, ואחר כך יתפלל תפלתו. ויקח עצה מאותם האבות הקדושים, שכתוב (תהלים ה) ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך.

כך פרושה, שלא צריך לאדם להפגס לבית הפגסת אלא אם נמלך בראשונה באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפלה לפני הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב ואני ברב חסדך אבוא ביתך - זה אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך - זה יצחק. ביראתך - זה יעקב. וצריך להכלילם בראש, ואחר כך יפגס לבית הפגסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי פינחס היה מצוי לפני רבי רחומאי בחוף ים כנרת, ואדם גדול וקשיש ימים היה, ועינוי פסקו מלראות. אמר לרבי פינחס, ודאי שמעתי שליוחאי חברנו יש מרגלית אבן טובה, והסתפלתי באור המרגלית ההיא שיוצא באור השמש מנרתיקה והאירה את כל העולם, ואותו האור עמד מן השמים לארץ והאיר את כל העולם עד שישב עתיק הימים

כל עלמא. וההוא נהורא